

wat ik nu toch weer zag ...

Het doel van deze rubriek is allerlei publikaties onder de aandacht van onze lezers te brengen, waarbij, gebruik makend van methoden en technieken op ons vakgebied, onjuiste of dubieuze conclusies zijn getrokken of een verkeerde voorstelling van zaken werd gegeven. Deze kunnen dan, behalve tot 'lering ende vermaceek', gebruikt kunnen worden bij het overdragen van de rol van ons vakgebied.

Het ligt in de bedoeling om deze stukjes, die kort moeten zijn, toe te spitsen op het misbruik in algemeen toegankelijke media als radio, televisie en (vooral) kranten en algemene tijdschriften. Het is zeker niet de bedoeling om via deze rubriek een discussie te gaan voeren over allerlei beweringen in academische publikaties. Het gaat om het 'algemeen maatschappelijk belang' van het juiste gebruik van de informaticoverdracht en de problemen die daarbij op kunnen treden.

De redactie berust bij Arend Oosterhoorn (adres zie voorblad). De stukjes dienen aan hem te worden gezonden, waarbij

- ◇ de tekst het liefst wordt aangeleverd op een floppy in WordPerfect of naar WordPerfect te converteren formaat;
- ◇ mogelijke grafieken of andere originelen zodanig worden meegestuurd dat er geen al te groot kwaliteitsverlies optreedt door kopiëren van kopieën van Uiteraard worden die originelen geretourneerd na publikatie, tenzij anders afgesproken;
- ◇ de lengte van de bijdrage zich beperkt tot maximaal twee zijden A4 volgens de aanwijzingen van Kwantitatieve Methoden.

In het geval dat er meerdere inzendingen zijn naar aanleiding van dezelfde publikatie, zal de redactie de mogelijkheid bekijken om één reactie samen te stellen waarin de visies van alle inzenders herkenbaar is.

In de loop der tijd zullen we wellicht komen met bijstellingen met betrekking tot deze rubriek. In de praktijk zal zich een optimale vorm aandienen.

De redactie beslist over de uiteindelijke vorm en plaatsing.

Statistici actief in een andere dan een 'random walk'

Edward Omev

Economische Hogeschool Sint-Aloysius, Brussel

De Standaard van 15 februari 1994 bericht van een voorgenomen mars van medewerkers van het Nationaal Instituut voor de Statistiek in België voor behoud van werkgelegenheid. Op zich is dat een zorgelijke ontwikkeling, maar bij het lezen van dit stukje begonnen zich in mijn gedachten beelden te vormen. Hoe zou het in Nederland gaan als een evenredig deel van de medewerkers van het CBS met ontslag werd bedreigd. Wat zou er op de spandoeken staan van protesterende statistici en wie zou in het oog van de camera's de stoet met fiere tred aanvoeren?

Almaar meer statistici afgedankt

BRUSSEL — Op een jaar tijd werd zowat een derde van het personeel van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) afgedankt: 372 van de ruim duizend personeelsleden. Dat deelden de kristelijke en socialistische vakbonden van het NIS-personeel gisteren mee. Ze spreken van 100 ontslagen begin 1993, 63 op 1 januari 1994, en op 1 maart nog eens 292.

De bonden zeggen dat de laatste grens overschreden is en dat het NIS niet langer kan functioneren. Ze plannen acties, waaronder een betoging op 1 maart.

Zelfs voor die afdanking behoorde België, dat ooit aan de statistische spits stond, al bij de statistische ontwikkelingslanden.

Alle opeenvolgende ministers van Economische Zaken van de jonste tien jaar legden bij hun aantreden grootse verklaringen af over hervormingen in het NIS. Er veranderde niets. Alleszins niet structureel. Enkele jaren geleden werd eens een experiment gewaagd met het in dienst nemen van tijdelijken, die beloond werden met extra-vakantie als ze meer gegevens invoerden dan gepland. Ze klaarden de klus - het wegwerken van de achterstand in de handelsstatistieken - op een mum van tijd, en in een fractie van de tijd die de dienst er tegen het normale werktempo voor nodig zou gehad hebben.

(G. Tcg)

Nog meer problemen met statistische bureaus

Arend Oosterhoorn

Het vorige verhaal bracht mij nog een ander probleem in herinnering, nu met het Spaanse bureau voor de statistiek. Het stukje stond in de Volkskrant van 25 maart 1993

Spaanse statistici raken inwoners en geld kwijt

Spanjes centrale bureau voor de statistiek INE kan niet tellen. Inwoners niet en de eigen kascijfers evenmin. Dat het *Instituto Nacional Estadística* zich heeft verkeken op de cijfers, na de laatste volkstelling in het voorjaar van 1991, is een publiek geheim. Niemand gelooft dat er in Spanje, zoals het INE op grond van die tellingen beweert, maar 38.872.268 mensen wonen. Twee jaar eerder werden er 39.500.000 geteld, en de tijd van de emigratie is allang voorbij. Spanje ontvangt juist immigranten. De telfouten leiden tot grote problemen. De gewestraad van Madrid heeft deze week gemeld dat hij ruim honderdduizend Madrilenen heeft 'herontdekt'. Plannen over het aantal benodigde scholen en ziekenhuizen, gebaseerd op de cijfers van INE, zijn op slag verouderd. De statistici hebben zoveel Madrilenen zoekgemaakt, dat de stad onder het in-

wonertal van 1965 (2,9 miljoen inwoners) leek te zijn gezakt. In werkelijkheid heeft Madrid uim drie miljoen inwoners. Voorsted en forenzen meegerekend, moet Madrid openbare diensten verlenen aan 4.581.385 personen.

Volgens deskundigen heeft het INE minstens een miljoen Spanjaarden zoekgemaakt. Oorzaken: de slechte organisatie van de telling en het diepgaande wantrouwen jegens de ambtenarij. Veel burgers vullen de censusformulieren niet in of moedwillig verkeerd.

Maar ook geld raakt zoek bij het INE. De Spaanse rekenkamer heeft de statistiekmakers deze maand scherp op de vingers getikt omdat zij maar de helft van de EG-steun, ontvangen van de Eurostat in Brussel, aan de schatkist hebben opgegeven. De rest werd onder hoger personeel verdeeld.

(Robert Bosschart)

Nederlandse taal en statistische begrippen

Niels Veldhuijsen

Cito

In de NRC van 18 maart 1994 schrijft de redacteur F. Kuitenbrouwer dat het zogenaamde reprodubbeltje, de prijs van een alledaagse fotocopic, is verhoogd tot vierentwintig cent: een "verhoging van 140 procent". Percentages zijn notoir moeilijk en ik weet niet of ik het bij het rechte eind heb. Maar volgens mij is een prijsverhoging van $f\ 0,10$ tot $f\ 0,24$ een verhoging met honderdveertig procent, en een verhoging van tweehonderdveertig procent.

Rechter buiten spel in nieuw reprorecht

F. Kuitenbrouwer

Terwijl de Eerste Kamer nog vragen heeft over een nieuwe regeling van het reprorecht heeft het ministerie van justitie een brief doen uitgaan met de aankondiging dat het reprodubbeltje, de prijs van een alledaagse (foto-)kopic, wordt verhoogd tot een repropkwartje, om precies te zijn 24 cent per gekopieerde pagina.

Als reden voor deze verhoging van 140 procent wordt opgegeven dat sinds het dubbeltje in 1974 werd vastgesteld de index van de gemiddelde prijs van boeken en tijdschriften is gestegen van 100 naar 287,8. Maar

De verheffende vinger

Niels Veldhuijsen

Cito

In *The American Statistician* van februari 1994 staat een artikel over de vergelijking van vijf grafische programma's voor de PC. In dat artikel staat een grafiekje met bijschrift dat we verder zonder commentaar plaatsen

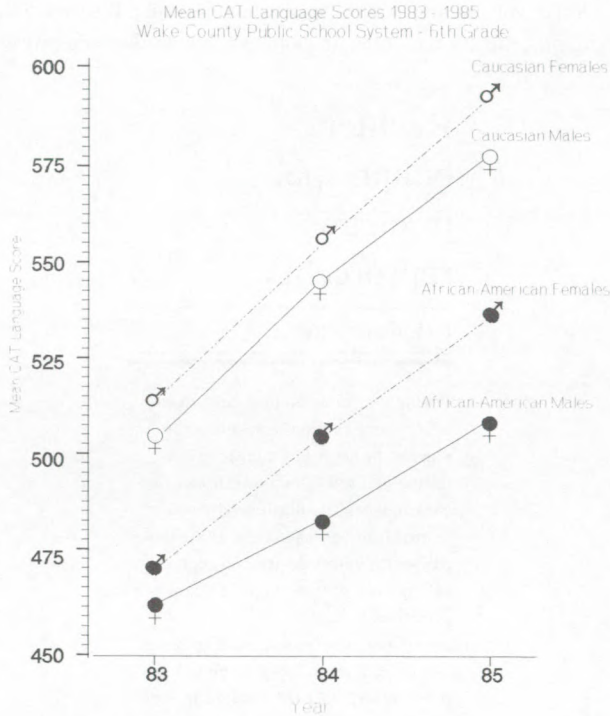

Figure 1 Use of Markers to Depict Extra Dimensions. Often it is desirable to include information about a third or even fourth variable in a graphic if the added variable(s) is categorical. Judicious selection of markers can aid the reader in understanding the intent of the graphic. In this case, marker shape depicts gender and marker fill depicts race.

Paul L. Marsh (1994), *A Review and Comparison of Five Graphics Programs for PC-DOS and MS-DOS Computers*, *The American Statistician*, 48, 44-51